

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

#LOPS2021

Historian ja yhteiskuntaopin LOPS-tuunaamo 26.4.2021

TEAMS klo 14-16:00

Opetusneuvokset Kristina Kaihari ja Yvonne Nummela
Lukiokoulutus ja taiteen perusopetus
Ruotsinkielinen koulutus

Ohjelma

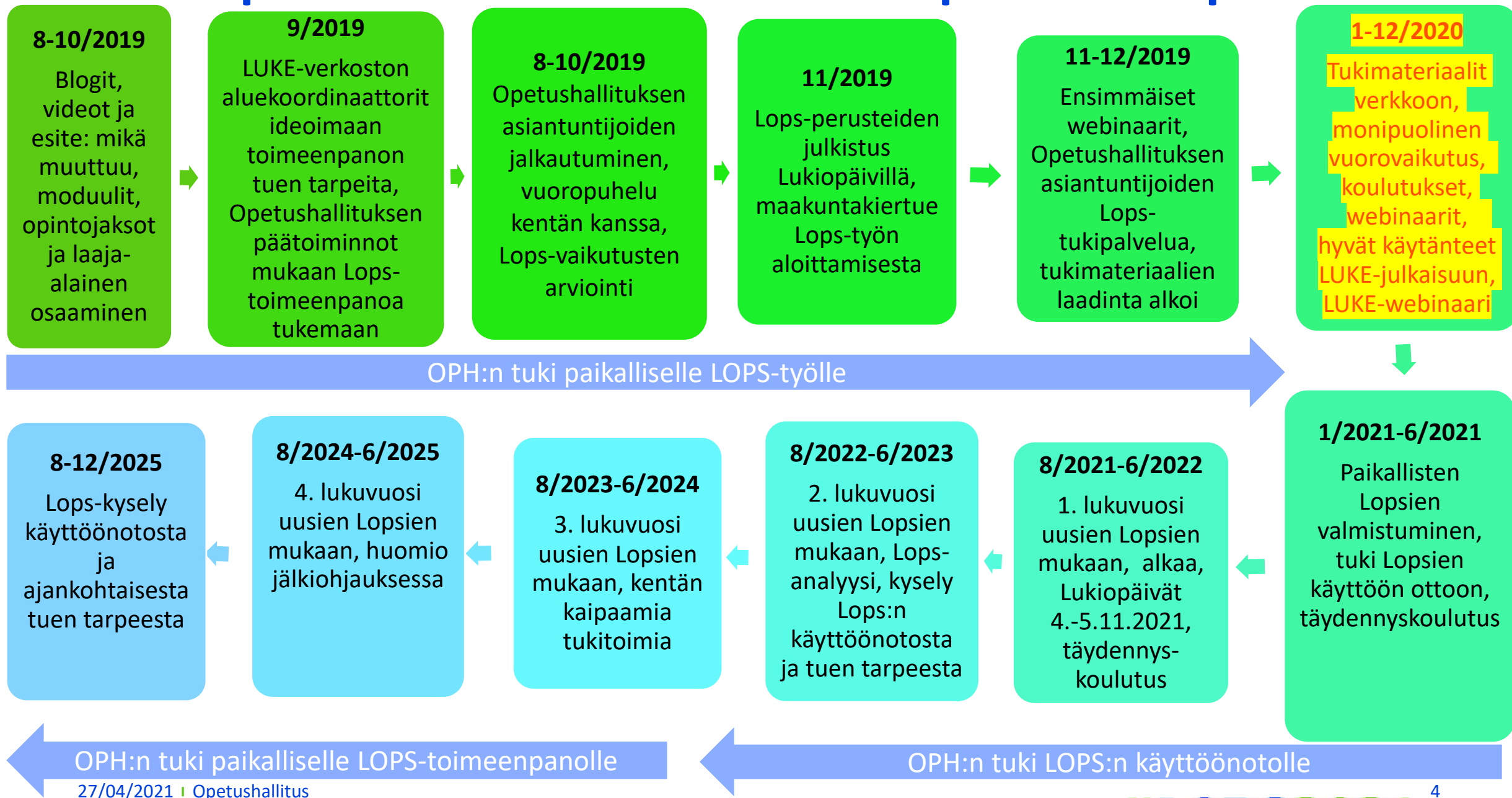
- **Tervetuloa! Välkommen!**
 - Kristina Kaihari ja Yvonne Nummela, OPH
- **Lähtökohdat LOPS2021; historia ja yhteiskuntaoppi**
- **LOPS-prosessi Oulun lyseon lukiossa ja HI/YH-oppiaineet**
 - Historian ja yhteiskuntaopin lehtori ja eLukiokoordinaattori Niina Harjunpää, Oulun lyseon lukio
- **Historian opintojaksot ja korkeakouluyhteistyö**
 - historian ja yhteiskuntaopin lehtori Juha Heinonen, Kalevan lukio, Tampere
- **Yhteiskuntaopin opintojaksot, yhteisopettajuus ja kehittäjäopettajan rooli**
 - Historian ja yhteiskuntaopin lehtorit Mari Hannola-Antikainen ja Simo Karvinen, Lauttasaaren kansainvälisen liiketoiminnan lukio, Helsinki
- **Kysymyksiä, kommentteja, hyviä ideoita ja ratkaisuja**

Etukäteiskysymykset

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lops-tuunaamot>

- Minkälaisia opintojaksoja muissa lukioissa on muodostettu?
- Minkä eri oppiaineiden kanssa historian ja yhteiskuntaopin opetusta olisi mahdollista yhdistää? Eli millaisia opintokokonaisuuksia olisi mahdollista järjestää yli oppiainerajojen tai eri oppiaineiden välillä?
- Vinkkejä opintojaksojen suunnitteluun. Laaja-alaiset yhteiskuntaopissa suhteellisen helposti suurimmalta osin leivottavissa moduuleihin, mutta tähänkin kaipaisin lisävinkkejä konkretian tasolla.
- Jos suunnitelmissa on yhteinen opintojakso talousmatematiikan (MAA09 , MAB07) ja taloustiedon (YH02) kesken, miten arviointi opintojakso arvioitaisiin?
- kuinka paljon opetussuunnitelmaan tulee kirjata konkreettisia toimia esimerkiksi laaja-alaisen tavoitteiden toteuttamisesta? Historiassa ja yhteiskuntaopissa kun toteutuvat kaikki laaja-alaiset opintotavoitteet jokaisessa opintojaksossa jollain tavalla.

Lukion opetussuunnitelman toimeenpanon tukiprosessi

Tavoitteena innostava, osallistava ja lukio-opetusta eheyttävä **#LOPS2021**-prosessi

- Tavoitteena **uudistaa koko lukion ops-prosessia**
 - Lops-perusteiden laadinta, paikallisten Lops:ien laadinta ja toimeenpano
 - **Opetushallituksen tuki Lops-työlle**
 - Tärkeällä sijalla **osallistaminen** sekä valtakunnallisesti että paikallisesti
- Lops-työ on **lukiokoulutuksen laatutyötä** (kytkös lukiokoulutuksen laatuohjelmaan)
- **Yllättävän koronatilanteen hoitaminen poikanut lukiokoulutukseen myös myönteistä**
 - Korona-ajan etäopetusjaksot ovat tuoneet ennennäkemättömän digikiihdytyksen
 - Perustaksi tarvittu riittävät **digitaidot**, hyvä laitekanta ja tinkimätön asenne
 - > uusia innovaatioita myös pidemmälle aikavälille
- **ePerusteet-palvelu tukee paikallista Lops-työtä: käytössä jo lähes kaikilla lukioilla!**
- **Kaikille avoin Lukioiden kehittämisverkosto** ([seuraava seminaari 3.5. klo 9.15 – 16:00](#))
vahvasti Lops-prosessin tukena
 - Hyvät käytänteet, yhteinen ideointi, semi- ja webinaarit

Tukea paikalliselle Lops-työlle ja lukiokoulutuksen laadulle

- **OPH ja OKM** laativat yhteistyössä lukioväen kanssa **ohjelman Lops-toimeenpanon tukemiseksi vuoteen 2025** asti
 - ✓ Ensimmäinen uusien Lops:ien mukaisesti opiskeleva ikäluokka valmistuu keväällä 2024
 - ✓ **Lukiokoulutuksen laatuohjelman sitominen Lops-työhön**
 - ✓ Laadunhallinnan ja kehittämisen strategia, Lops-toimeenpano, **opinto-ohjauksen kehittämishanke, digiratkaisujen kehittäminen, tiedon hyödyntäminen lukiokoulutuksen järjestäjien päätöksenteossa**
 - ✓ Mukaan kytketään **LUKE-verkosto, alueellinen tutor-toiminta ja OPH:n rahoittama opetustoimen henkilöstökoulutus**
- Opetushallituksen **tukimateriaalit** hyödynnettävissä
- Opetushallituksen **Lops-koulutukset** saaneet hyvän vastaanoton
- **LUKE-verkoston webinaarit, julkaisut ja ideoiden jakamiset**
- **Lops-tuunaamot** lokakuun lopulta alkaen
- **VALTAKUNNALLISET LUKIOPÄIVÄT HELSINGISSÄ 3.- 4.11.2021**

Lukiouudistuksen 2021 lähtökohtia ja näkymiä

- **Lukiolaisten hyvinvoinnin**, ohjauksen, oppimisen tuen **vahvistaminen**
- **Työelämän muutokset**, jatkuva oppiminen
- **Kansainvälistyminen** kaikilla elämän alueilla
- **Yhteistyötä korkeakoulujen** ja muiden oppilaitosten sekä **työelämän** ja **kansainvälisten toimijoiden** kanssa vahvistettava
- **Opiskelijan vahvempi oma rooli** elämänsuunnitelmiansa tekijänä
- **Elämönhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, luovuus, rohkeus, joustavuus**
- **Opettajalle** mahdollisuuksia käyttää laajemmin ja uudistaa omaa osaamistaan - Opettajuuden muutos, avartavia ja positiivisia mahdollisuuksia
- **yhteistyöhön** ja yhteisöllisyyteen perustuvaa **toimintakulttuuri**
- **Johtaminen – jaettu johtajuus!**
- **Koulutuksen järjestäjän velvoitteet ja lukion toimintaympäristön rooli!**

LOPS2021 3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

- Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista.
- Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista.
- Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan **lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa** ja kaikkien **oppiaineiden** opinnoissa.
- KOKEMUKSELLISUUS, KONKRETIA -> **LAAJA-ALAISEMPI NÄKYMÄ TULEVAISUUDEN OPISKELU- JA TYÖELÄMÄMAHDOLLISUUKSIIN**

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN LUKIOSSA 2021-

GLOBAALI- JA KULTTUURIOSAAMINEN

- kansainvälisyysvalmiudet ja maailmankansalaisen asenne
- suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemus sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- eettinen toimijuus globaalissa media- ja teknologiamaailmassa

HYVINVOINTIOSAAMINEN

- huolenpito itsestä ja muista
- omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen sekä identiteetin rakentaminen
- sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa

VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN

- TUNNE- JA EMPATIATAIDOT
- SOSIAALISET TAIDOT, YHTEISTYÖKYKY JA YHDESSÄ OPPIMISEN TAIDOT
- Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito

HYVÄ, TASAPAINOINEN JA SIVISTYNYT IHMINEN

EETTISYYS JA YMPÄRISTÖOSAAMINEN

- arvolähtöinen ja eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi
- luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmasto-osaaminen
- kiertotalouden ymmärtäminen ja kestävä kuluttajuus

YHTEISKUNNALLINEN OSAAMINEN

- DEMOKRATIATAIDOT, VAIKUTTAMINEN TURVALLISEN, OIKEUDENMUKAISEN JA KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN PUOLESTA
- Osaamisen käyttäminen sekä omaksi että yhteiskunnan hyväksi
- uudistumiskyky, työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne

MONITIETEINEN JA LUOVA OSAAMINEN

- Uteliaisuus ja motivation oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla
- Oppimisen säätely, lähdekriittisyys ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen
- Monilukutaito digiajassa

Vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

Lähtökohtia historian oppiaineosuudelle

- Historian **tehtävän kuvaus** ennallaan, tavoitteet, sisältöjä karsittu **taitopainotteisuus, tavoitteiden taksonomia, monipuolinen arviointi**
- historian tieteenalan **käsitteistöön, tutkimukseen, kriittiseen tiedonhankintaan, tiedon käyttöön ja soveltamiseen** liittyvät ulottuvuudet
- **Kriittinen medialukutaito/monilukutaito/historian tekstitaidot**
- **Yksilön merkitys ja mahdollisuudet toimijana** – kansainvälisen **yhteistyön, demokratian ja ihmisoikeuksien merkitys globaalissa maailmassa**
- **Laaja-alainen osaaminen** linkittyy luontevasti, historian työskentelytaidot, monitieteisyys

Historia: tavoitealueet

1. **Merkitys, arvot ja asenteet:** syvällisempi kiinnostuminen historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena, sen **merkityksellisyys**
2. **Historian ilmiöiden ymmärtäminen**
 - monitulkintaisuus, kronologia, käsitteet, historiallinen empatia, syy- ja seuraussuhteet, muutos ja jatkuvuus
3. **Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen**
 - historiatiedon hankkiminen erilaisista tietolähteistä, lähteiden luotettavuuden erojen havaitseminen, **lähdekriittisyys**, tulkitseminen, ihmisen toiminnan ja historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen omissa konteksteissaan, historiatiedon tuottaminen ja käyttäminen eri tilanteissa, historiatietoisuus -> **tulevaisuuden vaihtoehtoisten ratkaisukeinojen arvioiminen, historian tiedon käyttö!**

Historian oppiaineosuuden jäsenitys

Pakolliset opinnot

- 1. moduuli: **Ihminen ympäristö ja historia**, 2 op (Nimi muuttunut!)
- 2. moduuli: **Kansainväliset suhteet**, 2 op
- 3. moduuli: **Itsenäisen Suomen historia**, 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

- 4. moduuli: **Eurooppalainen ihminen**, 2 op (Nimi muuttunut!)
- 5. moduuli: **Ruotsin itämaasta Suomeksi**, 2 op
- 6. moduuli: **Maailman kulttuurit kohtaavat**, 2 op

Lähtökohtia yhteiskuntaopin oppiaineosuudelle

- Yhteiskuntaopin **tehtävän kuvaus** ennallaan, tavoitteita muokattu ja sisältöjä päivitetty ja tiivistetty
- > **taitopainotteisuus, tavoitteiden taksonomia, monipuolinen arviointi**
- **monipuoliset tiedonhankinta-, tiedonhallinta- ja mediataidot**, erilaiset tietolähteet, **tiedon kriittinen tulkinta**, rakentaminen ja soveltaminen sekä **digitaaliset valmiudet**
- **Aktiivisen kansalaisen taidot, demokratian puolustaminen (!)**, talous-, yrittäjä- ja työelämätaidot (huom. oman talouden hallinta), kansainvälisyys, **muuttunut turvallisuusympäristö, perusjuridiikka**
- **Laaja-alainen osaaminen** linkittyy luontevasti yhteiskuntaoppiin; työskentelytaidot, monitieteisyys

Yhteiskuntaoppi: tavoitealueet

1. Merkitys, arvot ja asenteet: kiinnostuksen syventäminen ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana, demokraattinen, tasa-arvoa kunnioittava ja erilaisuutta ymmärtävä yhteiskuntäkäsitys, eettisen arviointikyvyn harjaannuttaminen liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

2. Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen: yhteiskunta- ja oikeusjärjestelmän sekä talouselämän perusteet ja toimintatavat myös eurooppalaisessa ja kv. kontekstissa, omat vaikutusmahdollisuudet demokraattisessa yhteiskunnassa, motivaatio aktiiviseen kansalaisuuteen

3. Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen: monipuolisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen ajankohtaisen aineiston hankkiminen eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen, sanallisen, kuvallisen ja tilastollisen informaation kriittinen tulkitseminen ja arvioiminen, **yhteiskunnallisen tiedon**

käyttö!

27/04/2021 | Opetushallitus

Yhteiskuntaopin oppiaineosuuden jäsennys

Pakolliset opinnot

- 1. moduuli: **Suomalainen yhteiskunta**, 2 op
- 2. moduuli: **Taloustieto**, 2 op
- 3. moduuli: **Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma**, 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

- 4. moduuli: **Lakitieto**, 2 op (Nimi muuttunut!)

ARVIOINTI/ HISTORIA

- arviointi kohdistuu historian **yleisten tavoitteiden** saavuttamiseen **moduulikohtaisia tavoitteita** ja **keskeisiä sisältöjä painottaen**
- arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten **tietojen ja taitojen hallinta**: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.
- Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan **taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa**
- Arvosanan antaminen perustuu **monipuoliseen osaamisen näyttöön** sekä opiskelijan **kykyyn soveltaa osaamistaan**.
- **Laaja-alaisen osaamisen** osaamisen huomioiminen!

HISTORIAN TAITOJEN ARVIOINNISTA

□ Taidot kurseittain -> opintojaksoittain

- mitkä taidot sopivat parhaiten millekin kurssille
- ei liikaa taitoja yhdelle kurssille
- kaikkea ei tarvitse arvioida numeerisesti

□ Taitojen harjoittelu

- taito kerrallaan
- toistoa, taidon ylläpitoa
- vaatavuustasoa kasvatetaan pala palalta, esim. Krathwohl-Andersonin taksonomian mukaisesti

□ Arviointi

- taidon arviointi pilkotusti, ohjaa taidon harjoittelua, helpottaa palautteen ja arvosanan antamista

Historia ja yhteiskuntaoppi lukiossa

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä, kulttuurien tuntemusta ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Yhteiskuntaopin opetus puolestaan syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta sekä antaa hänelle valmiuksia kasvaa aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi.

www.oph.fi ->koulutus ja tutkinnot-> lukiokoulutus-> LOPS2021 oppiaineet

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/historian-tukimateriaalit>

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/yhteiskuntaopin-tukimateriaalit>